

WPROWADZENIE

Gospodarka każdego kraju i regionu przekształca się w wyniku działania różnorodnych bodźców. Część uwarunkowań tego procesu ma charakter wewnętrzny, część zaś – zewnętrzny, przez co równocześnie wpływają one na funkcjonujące w obrębie gospodarki podmioty i obszary. Transformacja gospodarki odbywa się równolegle w poszczególnych sektorach, lecz jej kierunki i sam przebieg są zróżnicowane. Tematyka niniejszego numeru skupia się na problematyce owych przemian przemysłu oraz na analizie ich skutków.

Jednym z najważniejszych czynników wpływających na przemiany gospodarek państw i regionów jest globalizacja. Jak wynika z badań przeprowadzonych za lata 2000–2019 w wybranych krajach, globalizacja doprowadziła do wzrostu zależności od importu z Polski, Włoch, Francji i Niemiec, a także do spadku innowacyjności produktów we własnym przemyśle wytwórczym. Analiza ujawnia wysoką bezpośrednią korelację między faktycznym wskaźnikiem globalizacji gospodarczej a udziałem importu w zużyciu pośrednim większości działów przemysłu wytwórczego w badanych krajach. Ponadto wykazano, że istnieje wysoka odwrotna korelacja między wskaźnikiem faktycznej globalizacji gospodarczej a udziałem innowacyjnych produktów w całkowitej realizacji produkcji przemysłowej w przemyśle wytwórczym badanych krajów (Ishchuk, Sozansky).

W kolejnym artykule wskazano, że kluczowym czynnikiem rozwoju przemysłu oraz całej gospodarki są zaawansowane technologie, takie jak sztuczna inteligencja, robotyzacja i automatyzacja, które umożliwiają organizacjom i obszarom zwiększenie efektywności operacyjnej, optymalizację procesów oraz szybsze dostosowanie się do dynamicznych zmian rynkowych. Przeprowadzone badania podkreślają rolę pokolenia Z w tym procesie – także w zakresie wzmacniania cyfrowego bezpieczeństwa, co jest ważnym obszarem zainteresowań tego pokolenia, które dostrzega konieczność inwestowania w specjalistów ds. ochrony danych i systemów informatycznych. Autorzy wskazują, że Przemysł 4.0, choć wiąże się z wieloma wyzwaniami, otwiera przed organizacjami możliwość zwiększenia konkurencyjności oraz budowania zrównoważonej gospodarki przyszłości (Łukasiński, Romański).

Badania w zakresie efektywności różnych branż sektora przemysłowego na rzecz rozwoju gospodarczego cechują się dużym zróżnicowaniem. Okazuje się bowiem, że na obszarze tzw. Globalnego Południa możliwości dostosowania gospodarki do wysokich standardów rozwoju mogą być w znaczny sposób utrudnione przez podstawowy czynnik, jakim jest efektywność energetyczna. Jak wskazują analizy funkcjonowania branży przemysłu tartaczno-gazowego w gminie Sunyani, jednej z ważniejszych gmin dla rozwoju regionu, branża ta cechuje się znaczną nieefektywnością spowodowaną brakiem racjonalnego zarządzania energią elektryczną, w tym niedostatecznym monitoringiem zużycia oraz niedostosowaniem się do zmian cen na rynku. Wszystko to sprawia, że mimo odnotowanego spadku zużycia tego produktu jego całkowite koszty nabycia rosną, co jest wynikiem wzrastających cen taryf. Autorzy rekomendują zmiany, które mają na celu

zwiększenie efektywności produkcji w branży przemysłu tartaczego – mowa o wdrożeniu programów szkoleniowych, wprowadzeniu zmian w zakresie wykorzystywanego sprzętu oraz racjonalizacji zużycia energii elektrycznej. Działania te pozwolą krajom takim jak Ghana na efektywniejsze wykorzystanie dostępnych surowców i na zrównoważony rozwój przemysłu drzewnego w regionie (Lewis, Dziwornu, Kanneitey).

Problematyka rozwoju lokalnego i regionalnego obejmuje także dawne obszary przemysłowe i magazynowo-usługowe, które często stają się przestrzenią do rozwoju budownictwa mieszkaniowego. Przeprowadzone na terenie Krakowa badania miały na celu przedstawienie cech zabudowy mieszkalnej oraz jej wstępną typologię. W analizach podkreślono znaczenie zrealizowanych projektów na rzecz procesu rewitalizacji, a także przekształceń urbanistycznych miasta. Ponadto autorka zwraca uwagę na tendencję do łączenia współczesnej zabudowy z industrialnym dziedzictwem tych obszarów i wskazuje kierunki dalszych badań nad tą tematyką (Wantuch-Matla).

Mamy nadzieję, że problematyka niniejszego numeru spotka się z Państwa zainteresowaniem. Zachęcamy też do dzielenia się wynikami swoich badań naukowych na łamach naszego czasopisma.

Wioletta Kilar, Monika Noviello

INTRODUCTION

The economy of every country and region undergoes transformation under the influence of diverse stimuli. Certain determinants of this process are internal, while others are external exerting simultaneous effects on entities and territories. Economic transformation occurs concurrently across individual sectors; however, its directions and dynamics exhibit considerable variation. This issue of the journal is devoted to the study of industrial transformation and the analysis of its implications.

One of the most significant drivers of change in national and regional economies is globalisation. Empirical research conducted between 2000 and 2019 demonstrates that globalisation increased import dependency in Poland, Italy, France and Germany, while simultaneously contributing to a decline in product innovation within the manufacturing sectors of those countries. The analysis reveals a strong positive correlation between the actual economic globalisation index, and the share of imports in intermediate consumption across most manufacturing divisions in the countries examined. Conversely, a pronounced negative correlation was identified between the globalisation index and the proportion of innovative products in total industrial output within the manufacturing sector (Ishchuk, Sozanskyy).

Other contributions underscore the pivotal role of advanced technologies – such as artificial intelligence, robotics and automation – in fostering industrial and economic development. These technologies enable organisations and regions to enhance operational efficiency, optimise processes and adapt more rapidly to dynamic market conditions. The research highlights the involvement of Generation Z in this transformation, particularly in strengthening digital security, an area of growing importance for this cohort. The authors emphasise the necessity of investing in specialists responsible for data protection and IT systems. Although Industry 4.0 entails numerous challenges, it offers organisations opportunities to improve competitiveness and contribute to the creation of a sustainable economy (Łukasiński, Romański).

Studies addressing the efficiency of various industrial sectors in promoting economic growth reveal marked disparities. In the Global South, the capacity to align economies with high development standards is often constrained by a fundamental factor: energy efficiency. Analyses of the sawmill industry in Ghana's Sunyani municipality – a key area for regional development – indicate substantial inefficiencies arising from inadequate electricity management, including insufficient monitoring of consumption and failure to adjust to market price fluctuations. Consequently, despite a recorded decline in electricity usage, overall acquisition costs have increased due to rising tariff rates. The authors recommend measures aimed at improving production efficiency in the sawmill sector through training programmes, equipment upgrades and rationalisation of electricity consumption. Such interventions would enable countries like Ghana to utilise available resources more effectively and achieve sustainable development in the timber industry (Arthur, Dziwornu, Yartey Ishmael).

The discourse on local and regional development also encompasses former industrial and warehouse-service zones, which frequently evolve into residential areas. Research conducted in Kraków sought to identify the characteristics of residential development and propose an initial typology. The analyses underscore the significance of completed projects for urban revitalisation and spatial transformation. The author draws attention to the tendency to integrate contemporary housing with the industrial heritage of these areas and outlines directions for future research (Wantuch-Matla).

We trust that the topics addressed in this issue will prove of interest to our readers and invite you to share the findings of your research in the pages of our journal.

Wioletta Kilar, Monika Noviello